

Ramon Sala i Canadell
**Convivències amb
 Josep Pla**

SALA i CANADELL, Ramon
Convivències amb Josep Pla
 Fundació Pere Simón. Olot 1997
 180 planes

Les vivències d'un amic de Pla

L'ANY PLA ha propiciat un seguit de llibres sobre el personatge, i curiosament molt pocs treballs sobre la seva literatura. Els amics d'en Pla, entre els quals hi havia en Ramon Sala i Canadell, han estat sovint els portaveus del gran anecdotari del solitari de Palafrugell. Aquest és un llibre sobre les vivències de l'autor entorn de la figura d'en Pla, en relació amb els dos grans espais que més varen freqüentar plegats: la Garrotxa, de la qual, sens dubte, en Ramon Sala i abans el pintor Josep Pujol s'han de considerar com els principals mentors i guies –geogràfics i humans– de l'escriptor. I l'altre, el poble de Cadaqués, si no descobert, sí compartit per en Sala i en Pla. Tot plegat, a través dels records personals i d'una bona enumeració dels que foren els

amics, els coneguts, els visitants i els informadors de tot allò que interessava a en Pla. I repuntejat amb un ampli recull de textos que demostren sovint com en Sala sabé guiar i acompanyar l'escriptor per aquestes terres.

Aquest és un llibre escrit a raig i amb el cor (que fins i tot es fa palès en algunes errades que convindria solucionar en properes edicions), un llibre que comença amb una aferrissada defensa d'en Pla contra els seus «enemics». Una defensa probablement ja innecessària sobretot si considerem que la literatura, com l'art, es defensen tots solets amb el pas del temps i que, en definitiva, el que cal és llegir-lo i admirar-lo. Al cap i a la fi el caràcter i l'esperit d'en Pla, i sobretot la seva gran magnitud literària, perviurà

en els seus llibres més que no pas en l'anecdotari.

També cal observar com aquestes *Convivències amb Josep Pla* ens apropen a la figura del Pla senil, que és el que va conèixer en Ramon Sala, i tal vegada en algun aspecte pot arribar a complementar la biografia de la Cristina Badosa, més crítica amb l'home, i més centrada en els anys de formació i maduresa. En tot cas, a més d'en Pla, el llibre resulta prou interessant per a aproximar-nos també a la figura d'en Ramon Sala, de qui en Josep Pla fou, tot sovint, un dispeser habitual, exsenador i un home ben estimat a la Garrotxa, d'una afabilitat, generositat i bonhomia proverbials i reconegudes.

Jordi Pujiula

[EDICIONS DE LA MAGRAMA]

Pla, entre la cuina i la literatura

JAUME FÀBREGA ens ofereix un llibre de cuina basant-se en l'obra *El que hem menjat*, que Pla va escriure el 1970. M'he proposat, justament, presentar les receptes que Pla anomena i que va menjar, explica Fàbrega. El llibre consta d'una introducció teòrica sobre *El que hem menjat*, un receptari, cos principal del llibre, i un epíleg. Es tracta d'un llibre de receptes, explicades de manera clara i senzilla però sense descuidar els detalls. Jaume Fàbrega demostra estar totalment documentat en el que exposa, tant per la pròpia experiència com per la lectura d'importants llibres de cuina catalana, i així, a cada recepta assistim a un recorregut històric i geogràfic que ens dóna un bon coneixement de com s'anomena i com es cuina un mateix plat arreu dels Països Catalans. El fil conductor del llibre és, sens dubte,

la idea culinària que tenia Josep Pla, que actua com a punt de referència constant. L'obra de Josep Pla no solament és la crònica d'uns menjars que va degustar o d'un estil d'alimentació que va conèixer al llarg de la seva vida, sinó la plasmació d'una intencionalitat, d'una teoria i de tota una cultura del gust, opina l'autor; aquest és, malgrat tot, el punt de vista que no compartim. *El que hem menjat* no és un llibre de cuina ni la crònica d'uns menjars. És molt més. Es tracta d'una obra escrita des de la saviesa personal dels més de setanta anys de l'escriptor, que li permet de deixar-se anar divagant en pensaments, records i impressions, amb la ironia d'agulla fina i invisible que el caracteritza i una espontaneïtat que arriba a sorprendre, recorrent temes que són ben lluny de l'àmbit culinari, tot i ser aquest, sempre, el punt de parti-

da de les reflexions. Pla ho expressa amb les paraules justes: *Aquest llibre no és un llibre de receptes; és una divagació, una digressió prenent la cuina com a pretext.*

La cuina de Josep Pla... és un receptari amb ambientació planiana, extraient la part gastronòmica –que també en té– de *El que hem menjat*. Fàbrega ens recorda que Pla abans que res era escriptor, que el que importa és la qualitat de la seva escriptura, i que el millor homenatge que li podem fer (mot que ell hauria considerat una «collonada»), naturalment, és llegir-lo, però tot i així la seva aportació a l'Any Pla es basa en el Pla amant de la bona cuina, més que en el Pla amant de l'escriptura, essent la professió de Josep Pla, repetim-ho, la d'escriptor.

Glòria Granell i Nogué

FÀBREGA, Jaume.
*La cuina de Josep Pla. A taula amb
 l'autor de El que hem menjat.*
 Barcelona, Ed. La Magrana, 1997,
 pàg. 263.